

J. R.

**Adwokatura w Jugosławii : [recenzja
artykułu Ivo Lapenny
opublikowanego w "The
International and Comparative Law
Quarterly", 1963, nr 2]**

Palestra 7/6(66), 68-69

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Uczestnictwo adwokata w procesie cywilnym

Pod tym tytułem I. Ilinska i L. Lesnicka publikują na łamach „Sowieckoj Justycyi” (nr 6 z 1963 r.) artykuł poświęcony problematyce udziału adwokatów w charakterze pełnomocników stron w postępowaniu cywilnym.

Wskazując na wstępie swych uwag na obowiązek adwokata wyjaśnienia — już w toku pierwszych rozmów ze zgłaszającym się klientem o udzielenie pomocy prawnej — okoliczności faktycznych mających znaczenie dla sprawy, autorki podkreślają, że powinien on odmówić przyjęcia sprawy, „jeżeli w czasie wstępnej rozmowy z klientem, po zaznajomieniu się z przedstawionymi mu materiałami, dojdzie do wniosku, że klient prosi go o podtrzymywanie wyraźnie nieuzasadnionych lub sprzecznych z prawem żądań albo kwestionuje bezsporne powództwo”.

Odmowa przyjęcia sprawy może być spowodowana także względami natury etycznej. Adwokat może także odstąpić od prowadzenia sprawy w okresie późniejszym, jeśli stwierdzi, że zachodzą wspomniane wyżej okoliczności. Obowiązany jest jednak uprzedzić w takim wypadku o swym zamiarze klienta, wyjaśniając mu motywację swej decyzji.

Omawiając problematykę wystąpień adwokata przed sądem, autorki mocno podkreślają, że wystąpienia te powinny się koncentrować na okolicznościach mających znaczenie dla danej sprawy i na faktach udowodnionych w postępowaniu, natomiast nie należy wracać do faktów bezspornych lub nie mających znaczenia dla sprawy. Przemówienia adwokata powinny się odznaczać zwięzłością oraz powinny być treściwe. Uczestnicząc w postępowaniu cywilnym przed sądem — piszą na zakończenie autorki artykułu — adwokat powinien zawsze pamiętać o niezwykle ważnym, wychowawczym charakterze swego przemówienia.

Adwokatura w Jugosławii

Zagadnienie to stanowi przedmiot artykułu Ivo Lapenny, opublikowanego w nrze 2 z 1963 r. brytyjskiego kwartalnika „The International and Comparative Law Quarterly”.

Zgodnie z ustawą o adwokaturze z 10.IV.1957 r. pełnienie zawodu adwokata traktowane jest jako wykonywanie funkcji publicznej polegającej na zapewnieniu pomocy prawnej obywatelowi, instytucjom, organizacjom i przedsiębiorstwom.

Adwokaci wypełniają tę funkcję indywidualnie, mając własne biura i pobierając wynagrodzenie zgodnie z taryfą ustaloną przez Federalną Radę Wykonawczą. Zorganizowani są w zawodowe organizacje adwokackie. W każdej republice oraz w autonomicznej prowincji Wojewodinie istnieją izby adwokackie, które razem tworzą Jugosłowiańską Ligę Izb Adwokackich.

Adwokat, powołany do bezpłatnego reprezentowania określonej osoby (z przyczyn wymienionych w ustawie), ma obowiązek przyjęcia tej funkcji, jednakże otrzymuje w takim wypadku wynagrodzenie według specjalnej taryfy ze specjalnego na ten cel przeznaczonego funduszu.

Adwokaci obowiązani są prowadzić księgi zawierające rejestr klientów oraz wykaz dochodów i wydatków. Prowadzenie tych ksiąg podlega kontroli ze strony odpowiednich władz finansowych.

Adwokat jugosłowiański ma prawo wyłącznego reprezentowania jednej lub więcej organizacji gospodarczych, w zamian za co otrzymuje miesięczne wynagrodze-

nie. Prawo zezwala mu w takim wypadku na założenie kancelarii w siedzibie tego przedsiębiorstwa. Jednakże nawet w takim wypadku nie jest on uważany za pracownika przedsiębiorstwa.

Wszyscy adwokaci podlegają ubezpieczeniu społecznym.

Warunkiem, od którego zależy uzyskanie możliwości pełnienia funkcji adwokata, jest ukończenie studiów prawniczych oraz odbycie 3-letniej praktyki zawodowej, zakończonej egzaminem adwokackim. W ramach tej praktyki kandydat na adwokata musi spędzić co najmniej rok na aplikacji adwokackiej i rok na aplikacji sądowej, trzeci zaś rok praktyki może być wykonany również w urzędzie prokuratorskim, w administracji, w zarządach prawnych przedsiębiorstw, w organizacji społecznych i ekonomicznych itd.

Profesorowie prawa zwolnieni są od powyższych wymagań.

Kandydatura określonej osoby na adwokata może być odrzucona przez komitet wykonawczy danej izby za zgodą jej rady. Odrzucony kandydat nie ma prawa odwołania się od powyższej decyzji, może jednak wystąpić z odpowiednim wnioskiem w drodze postępowania administracyjnego.

Organami rad adwokackich w Jugosławii są: 1) ogólne zebranie członków, które m. in. decyduje o statucie izby, wewnętrznych regulach postępowania i wyborach; 2) komitet wykonawczy (ciało zarządzające), wybierany przez ogólne zebranie; 3) rada składająca się z 20 członków, w połowie wybieranych przez ogólne zgromadzenie, a w pozostałej części przez Narodowe Zgromadzenie republik i autonomicznej prowincji Wojewodiny spośród znanych prawników lub innych działaczy społecznych.

Przewodniczący komitetu wykonawczego oraz reprezentant aplikantów adwokackich są *ex officio* członkami rady. Żaden inny członek komitetu wykonawczego nie może poza tym wchodzić w jej skład.

Kontrolę działalności finansowej komitetu sprawuje specjalna komisja wybrana przez zgromadzenie ogólne członków danej rady.

Sądy dyscyplinarne wybierane są również przez zgromadzenie i mają na celu rozpatrywanie wypadków naruszenia obowiązków etycznych i zawodowych adwokatów. Rzecznikowi dyscyplinarnemu przysługuje prawo wszczynania postępowania z własnej inicjatywy lub na żądanie komitetu wykonawczego bądź też właściwego republikańskiego lub prowincjonalnego sekretariatu sprawiedliwości. Postępowanie dyscyplinarne musi się toczyć w obecności oskarżonego. Kary dyscyplinarne obejmują: ostrzeżenie i grzywnę za mniej ważne naruszenia, a nagane, grzywnę i utratę prawa wykonywania zawodu za ciężkie naruszenia. Odwołanie od orzeczeń sądów dyscyplinarnych można kierować do republikańskiego lub prowincjonalnego sądu najwyższego, który rozpatruje je w składzie 5 członków.

Postulaty obywateli ZSRR w zakresie kodyfikacji prawa rodzinnego

W grudniu 1962 r. podano do wiadomości decyzję Komisji projektów ustawodawczych Rady Najwyższej ZSRR o zakończeniu prac nad projektem Podstaw ustawodawstwa o małżeństwie i rodzinie.

W pracach nad projektem wzięto pod uwagę wypowiedzi tysięcy obywateli, którzy wysyłali pod adresem KC KPZR, Rady Najwyższej i Rady Ministrów ZSRR